

नोंदणी क्रं. एफ.१६०९४(मुंबई)

महाराष्ट्र शासन
मराठी भाषा विभाग
राज्य मराठी विकास संस्था
एल्फिन्स्टन तांत्रिक विद्यालय, ३, महापालिका मार्ग,
धोबीतलाव, मुंबई - ४००००१ दूरध्वनी : (०२२) २२६३१३२५ / २२६५३९६६
संकेतस्थळ https://rmvs.marathi.gov.in इ-पत्ता rmvs_mumbai@yahoo.com

निवेदन

महाराष्ट्र राज्याचे सांस्कृतिक धोरण २०१० अंतर्गत मराठी भाषेतील प्रतिमुद्राधिकाराची (कॉपीराइटची) मुदत संपलेले दुर्मिळ ग्रंथ महाजालावर उपलब्ध करून द्यावे असे म्हटले आहे. त्यानुसार मराठी भाषा विभागाच्या आदेशाप्रमाणे (शासननिर्णय क्र. रासांधो १०१२/ प्र. क./२०१२/भाषा-३ दि. २८ मार्च २०१३) राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे असे ग्रंथ आणि नियतकालिके महाजालावर उपलब्ध करून देण्याचा प्रकल्प राबवण्यात येत आहे. त्याच बरोबर प्रतिमुद्राधिकाराच्या कक्षेत येणारी काही साधनेही प्रतिमुद्राधिकारधारकांची उचित अनुमती प्राप्त झाल्यास संस्थेद्वारे संगणकीकृत करून अभ्यासकांसाठी उपलब्ध करून देण्यात येत असतात.

सदर प्रकल्पांतर्गत मराठी अभ्यास परिषद, पुणे ह्या संस्थेद्वारे प्रकाशित करण्यात येणाऱ्या भाषा आणि जीवन ह्या नियतकालिकाच्या (त्रैमासिक) अंकांचे संगणकीकरण करून ते सार्वजनिकरीत्या आणि विनामूल्य उपलब्ध करून देण्यासंदर्भात उपरोक्त संस्थेला आवाहनपर विनंती करण्यात आली होती.

सदर विनंती मान्य करून मराठी अभ्यास परिषदेद्वारे सदर अंक संगणकीकरणासाठी उपलब्ध करून देण्यात आले. सदर संस्थेच्या सहकार्यामुळेच आपल्याला संगणकीय स्वरूपात उपलब्ध होत आहेत.

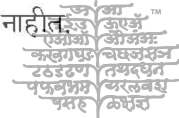
या अंकांच्या पीडीएफ प्रती आपण विनामूल्य उतरवून घेऊ शकता. असे करताना खालील सूचना लक्षात घेऊन त्यांचे पालन करावे.

१. सदर ग्रंथांच्या पीडीएफ प्रती या वैयक्तिक वापरासाठी विनामूल्य उतरवून घेता येतील तसेच इतरांनाही विनामूल्य देता येतील. पण कोणत्याही कारणासाठी त्याचा व्यावसायिक वापर करता येणार नाही.
२. सदर ग्रंथांचे दुवे इतरांना देताना त्यासाठी कोणतीही रक्कम आकारता येणार नाही.
३. पीडीएफ प्रतींवर असलेली राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई व मराठी अभ्यास परिषद, पुणे यांची मुद्रा आपणास काढता येणार नाही.
४. आपल्या अभ्यासासाठी, संशोधनासाठी या सामग्रीचा उपयोग करताना आपण योग्य तो श्रेयनिर्देश केला पाहिजे.
वरील अटींचा भंग झालेला आढळल्यास कायदेशीर कारवाई करण्यात येईल.

स्पष्टीकरण : सदर सामग्री ही केवळ ऐतिहासिक दस्तऐवज म्हणून उपलब्ध करण्यात आली असून या सामग्रीतून व्यक्त होणारी मते, विचारसरणी इ. त्या त्या लेखक, संपादक इ. कर्त्यांची आहे. त्यांपैकी कोणतेही मत, विचारसरणी इ. यांचा पुरस्कार महाराष्ट्र शासन, मराठी भाषा विभाग, राज्य मराठी विकास संस्था व मराठी अभ्यास परिषद, पुणे यांपैकी कुणीही करत नसून त्या त्या मताचे वा विचारसरणीचे दायित्व उपरोक्त विभागांवर असणार नाही.

सदर अंक केवळ अभ्यासकांच्या सोयीसाठी संगणकीय स्वरूपात उपलब्ध करण्यात येत असून अंकांतील सामग्रीचे (लेखन, मांडणी, छायाचित्रे, रेखाचित्रे इ.) प्रतिमुद्राधिकार त्या त्या लेखकांकडे अथवा प्रकाशकांनी त्या त्या वेळी केलेल्या व्यवस्थेनुसार आहेत ह्याची नोंद घेण्यात यावी. त्या सामग्रीसंदर्भातील कोणतेही अधिकार वा दायित्वे राज्य मराठी विकास संस्था, मराठी भाषा विभाग किंवा महाराष्ट्र शासन ह्यांच्याकडे असणार नाहीत.

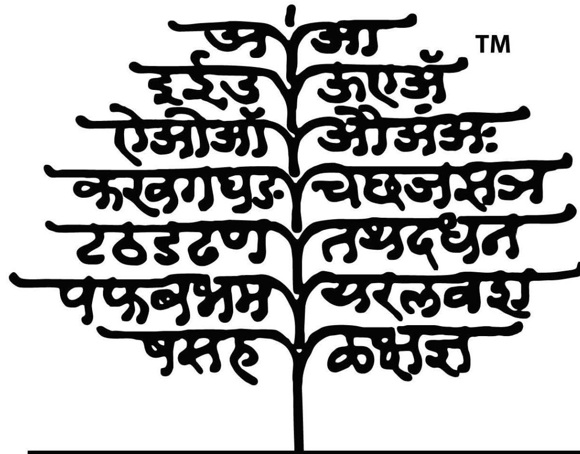
अनुक्रमणिका

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

मराठीचा विकास : महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे
संगणकीकृत

मराठीचा विकास : महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे
संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

सन १९८३ ते २०१२ ह्या तीस वर्षांच्या काळात प्रसिद्ध झालेल्या 'भाषा आणि जीवन' ह्या नियतकालिकाच्या अंकांमधील लेखांची सूची

भाषा आणि जीवन

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

भाषा आणि जीवन संपादक: प्र०ना० परांजपे, H-1 क्लॅरियन पार्क, पुणे 411 067.
चलभाष: 94225 09638. ई-पत्ता: pranaparanjpe@gmail.com
संपादन-समिती: आनन्द काटीकर, विजय पाध्ये, विजया चौधरी, सलील वाघ.

मराठी अभ्यास परिषद पत्रिका 'भाषा आणि जीवन' ह्या त्रैमासिक नियतकालिकाची सन 1983 ते सन 2012 ह्या काळातील अंकांची ही लेख-सूची मालक, मराठी अभ्यास परिषद ह्यांच्यासाठी, मुद्रक व प्रकाशक आनन्द काटीकर ह्यांनी श्री-डी ग्राफिक्स, 301 गुरुकृपा अपार्टमेंट, 129-A दत्तवाडी, पुणे 411 030 येथे निर्मिती करून B-5/16, सनसिटी, सिंहगड रस्ता, आनंदनगर, पुणे 411 051 येथे प्रसिद्ध केली.

ऋणनिर्देश

वर निर्देश केलेल्या तीस वर्षांच्या काळात 'भाषा आणि जीवन'चे भरणपोषण पुढे निर्देश केलेल्या संपादकांनी उदात्त हेतूने व निरपेक्षतेने समाधानकारकरीत्या केले, ह्याबद्दल मराठी अभ्यास परिषद त्यांच्या प्रती कृतज्ञता व्यक्त करत आहे:

अशोक रा० केळकर, कल्याण काळे, गं०ना० जोगळेकर, प्र०ना० परांजपे, मॅक्सीन बर्नसन, द०दि० पुंडे, आशा मुंडले, विजया देव, अंजली सोमण, मृणालिनी शहा, नीलिमा गुंडी, आनन्द काटीकर, विजय पाध्ये.

परिषदेचे आजीव सदस्यत्व

मराठी अभ्यास परिषदेचे आजीव सदस्यत्व (फक्त व्यक्तींसाठी) शुल्क ₹ २०००/- + नोंदणी शुल्क ₹ १००/-.भरून घेता येते. आजीव सदस्यांना 'भाषा आणि जीवन'चा अंक पाठवला जातो.

'भाषा आणि जीवन'ची वर्गणी

हे त्रैमासिक नियतकालिक सर्वसाधारणतः जानेवारी (हिवाळा), एप्रिल (उन्हाळा), जुलै (पावसाळा), ऑक्टोबर (दिवाळी) असे वर्षातून चार वेळा प्रसिद्ध होते. कोणत्याही अंकापासून वर्गणीदार होता येते.

वर्गणीचे दर पुढीलप्रमाणे आहेत:

वार्षिक वर्गणी		एक वर्ष	तीन वर्षे	पाच वर्षे
व्यक्तींसाठी	...	₹ १५०.००	₹ ४००.००	₹ ७००.००
संस्थांसाठी	...	₹ २००.००	₹ ५५०.००	₹ ९००.००

वर्गणी प्रत्यक्ष, रोखीने, थेट (ऑनलाईन/NEFTद्वारे) भरणा करून (बँक ऑफ महाराष्ट्र, टिळक रस्ता शाखा, पुणे; बचत खाते क्र 20057164260 (IFSC MAHB0000041) देता येते. वर्गणीदारांनी कोणत्याही प्रकारे रकमेचा भरणा करताच परिषदेस पत्राने किंवा ई-पत्राने, किंवा 98819 00989 वा 94203 22982 ह्या चलभाष क्रमांकावर लघुसंदेश / व्हॉट्सॅप संदेश पाठवून आपले नाव, पत्ता, रक्कम, वर्गणी कोणत्या अंकापासून/वर्षापासून घ्यावी ते कार्यवाहीच्या प्रक्रियेसाठी कळविणे आवश्यक आहे.

ह्या सूचीच्या प्रकल्पासाठी महाराष्ट्र शासनाच्या राज्य मराठी विकास संस्थेने आर्थिक साहाय्य केलेले असल्यामुळे ही लेख-सूची विनामूल्य वितरित करण्यात येत आहे.

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

मराठी अभ्यास परिषद पत्रिका

भाषा आणि जीवन

भाग २

सन १९८३ ते सन २०१२ ह्या ३० वर्षांच्या काळात
प्रसिद्ध झालेल्या लेखांची शीर्षकनिहाय सूची

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

भाषा आणि जीवन – लेखसूची : गरज आणि पूर्तता

'भाषा आणि जीवन' म्हणजेच 'मराठी अभ्यास परिषद पत्रिका', जून १९८३पासून सुरू झाली. मराठी अभ्यास परिषदेची स्थापना १ जानेवारी १९८२ रोजी पुण्यात झाली. पण परिषदेचे कार्य पुण्याबाहेरील महाराष्ट्रापर्यंत पोचवायचे असेल तर एखाद्या नियतकालिकाची आवश्यकता आहे ह्याची संस्थापकांना जाणीव होती. त्यामुळे वित्त, मनुष्यबळ ह्यांची मर्यादित उपलब्धता लक्षात घेऊन नियतकालिकाचे स्वरूप त्रैमासिक असावे असे ठरवण्यात आले. वर्षाच्या चार ऋतूंत – हिवाळा, उन्हाळा, पावसाळा व दिवाळी असे चार अंक दरवर्षी प्रसिद्ध करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. तेव्हापासून गेली ३५ वर्षे ही पत्रिका बहुशः सातत्याने प्रसिद्ध होत आहे आणि मराठी भाषेच्या विद्याक्षेत्रीय अभ्यास व संशोधनाच्या क्षेत्रात तिने प्रतिष्ठेचे स्थान मिळवले आहे.

पत्रिकेला २५ वर्षे पूर्ण झाली तेव्हा तिच्या रौप्यमहोत्सवी वर्षात, तिच्यात प्रकाशित झालेल्या लेखनाची सूची तयार करण्याची गरज आम्हांला जाणवली. विद्यार्थ्यांना, प्राध्यापकांना, संशोधकांना आणि चिकित्सक वाचकांना एखाद्या विषयाबद्दल 'भाषा आणि जीवन'मध्ये काही छापून आले आहे का, असल्यास ते केव्हा आले आहे हे पाहायचे असल्यास तोपर्यंत प्रसिद्ध झालेले सर्व अंक पाहण्याशिवाय गत्यंतर नसे. तसेच अंकही सहजपणे उपलब्ध होतीलच ह्याची खात्री नसे. त्यामुळे 'भाषा आणि जीवन'ची सूची तयार होण्याची निकड निर्माण झाली.

पण प्रारंभी वाटले तितके हे काम सोपे नाही ह्याची आम्हांला जाणीव झाली. सूचीचे स्वरूप काय असावे, तिच्यात कोणत्या गोष्टींचा समावेश असावा, कोणत्या गोष्टी तिच्यातून वगळाव्यात ह्याचा विचार करून सूचीचे स्वरूप ठरवणे आवश्यक होते. पत्रिकेत लेख येतात, कविता येतात, पुस्तक-परीक्षणे येतात, वेगवेगळी सदरे येतात, संपादकीये येतात, त्याचप्रमाणे पानपूरके, पत्रे, साद-प्रतिसाद, सूचना, परिषद-वार्ता, सूचना, लेखकांना आवाहन, भाषा-वार्ता, इतरत्र प्रसिद्ध झालेला लेख, लक्षवेधक मजकूर असे इतर अनेक प्रकारांतील साहित्यही येते. ह्या सगळ्यांचा समावेश सूचीत करावा काय, कोणते प्रकार वगळावेत ह्यासंबंधीचा ठाम निर्णय करण्यात वेळ गेला व परिणामी सूचीचे झालेले काम रेंगाळले.

सूचीचे अनेक प्रकार आहेत : लेखक-सूची, विषय-सूची, शीर्षक-सूची हे त्यांतील काही प्रमुख प्रकार. हे तिन्ही प्रकार 'भाषा आणि जीवन'च्या सूचीत समाविष्ट व्हावेत असे आम्हांला वाटत होते. पण त्यात अनेक व्यावहारिक अडचणी होत्या.

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

उदाहरणार्थ, विषय-सूची करताना लेखाच्या विषयाचा निर्देश कसा करावा हा प्रश्न कठीण आहे असे लक्षात आले. शिवाय, सूची तयार होईपर्यंत पत्रिकेला तीस वर्षे होऊन गेली होती. मग सूची फक्त पंचवीस वर्षांचीच का, असाही प्रश्न उपस्थित झाला. शेवटी 'आदर्श' किंवा 'परिपूर्ण' सूचीच्या नादात वर्षे उलटून जात आहेत आणि सूचीचे काम काही पुढे सरकत नाही आहे असे लक्षात आले. त्यामुळे अभ्यासकाच्या व भाषेबाबत विशेष रुची असलेल्या वाचकाच्या दृष्टीने आवश्यक वाटतील अशीच सदरे नोंदींमध्ये घेऊन सूची तयार करण्याचे ठरवले गेले. तेव्हा, ह्या सूचीत भाषावार्ता, परिषद-वार्ता, पानपूरके, आवाहने, निवेदने, सूचना, भाषाविषयक लेखन-सूची, लेखक-परिचय वगैरेंसारख्या सदरांमधील मजकुराची ह्या सूचीत दखल घेतली गेलेली नाही, हे कृपया ध्यानात घ्यावे.

ही लेख-सूची लेखकनिहाय म्हणजे लेखकांना प्रधान मानून व शीर्षकनिहाय म्हणजे प्रकाशित लेखाचे शीर्षक प्रधान मानून, अशी दोन भागांत तयार करण्यात आली आहे. लेखकांची व प्रकाशित लेखाची मांडणी अकारविल्हे लावण्यात आली असून त्यामुळे अमुक एका लेखकाने काय लिहिलेले आहे हे पाहण्यासाठी ही सूची नक्कीच उपयोगी पडेल.

ह्या सूचीत अजूनही काही त्रुटी असू शकतील ह्याची आम्हांला कल्पना आहे. वाचकांनी ह्या सूचीबद्दलच्या प्रतिक्रिया 'भाषा आणि जीवन'च्या संपादकांना कळवाव्यात अशी विनंती आहे.

■

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
अनुक्रमणिका
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

सूचीच्या रचनेसंबंधी...

विजय पाध्ये

सूचीच्या ह्या भागाची रचना शीर्षकनिहाय करण्यात आली असून 'भाषा आणि जीवन'मध्ये प्रकाशित करण्यात आलेल्या लेखांच्या शीर्षकांची तसेच त्यांच्या लेखकांच्या नावांची मांडणी अकारविल्हे करण्यात आली आहे. काही लेखक-लेखिका आपले सर्वच लेखन टोपणनावाने प्रसिद्ध करतात, तर काही केवळ पद्यरचना टोपणनावाने व गद्यरचना नेहमीच्या पद्धतीने पूर्ण वा आद्याक्षरयुक्त नावाने प्रसिद्ध करतात. उदाहरणार्थ, कवी म्हणून प्रसिद्ध असलेले कुसुमाग्रज हे नाटककार म्हणून वि०वा० शिरवाडकर ह्या नावाने आपले लेखन प्रसिद्ध करत. कविवर्य विंदा करंदीकर हे आपले गद्यलेखन गो०वि० करंदीकर ह्या नावाने प्रसिद्ध करत असत. त्याचप्रमाणे, मराठीतील भाषाअभ्यासक व कवी म्हणून ज्ञात असलेले शंकर सखाराम पाटील हे आपले साहित्य शंकर सखाराम ह्या नावाने प्रसिद्ध करत असत आणि चिं०त्र्यं० खानोलकरांनी आपले कवितालेखन आरती प्रभू ह्या नावाने केले. प्रस्तुत सूचीत संबंधित नोंदी त्या साहित्यिकांनी आपल्या नावाचा उल्लेख त्या लेखनात जसा केलेला असेल त्याप्रमाणे उल्लेख करून केल्या आहेत.

सूचीच्या पूर्वतयारीचा अभ्यास करताना आम्हांला असे आढळले की लेखक एकच असला तरी अंकांमध्ये त्याचा उल्लेख कधी पूर्ण नावाने, कधी आद्याक्षरांनी तर कधी केवळ स्वतःचे नाव व आडनाव अशा पद्धतीने केलेला आहे. अंकांमधील उल्लेख प्रमाण मानावेत असे ठरवल्यामुळे प्रस्तुत सूचीत, लेखक व्यक्ती एकच असली आणि तिचा उल्लेख मात्र विविध प्रकारांनी केलेला आढळला तरी त्यांचे एकत्रीकरण करून नोंद केलेली नाही, तर अंकात उल्लेख जसा केलेला असेल तोच प्रमाण ठेवून केलेला आहे. उदाहरणार्थ, द०दि० पुंडे, दत्तात्रय दिनकर पुंडे, दत्तात्रय पुंडे व दत्तात्रेय पुंडे; सदाशिव देव व सदाशिव गजानन देव; अनघा भट व अनघा भट-बेहेरे इ० (अंकातील उल्लेख प्रमाण मानलेला असला तरी केवळ अपवादात्मक बाब म्हणून केवळ एकाच ठिकाणी, अभ्यासकास उपयुक्त ठरावा ह्या हेतूने नोंदीत एक माफक दुरुस्ती व भर टाकलेली आहे, त्याविषयी सांगावेसे वाटते. पावसाळा १९८४ अंकात पान २०वर, अशोक रा० केळकर ह्यांच्या 'शेवट आणि सुरुवात' हे कवितेचे भाषांतर प्रसिद्ध करण्यात आले होते. मूळ कवितेच्या शीर्षकाचे स्पेलिंग Little Giding असे छापलेले होते व कवीचे नावही नमूद करण्यात आलेले नव्हते. सूचीचे काम करताना, आम्हांला हे मुद्रणदोष असून ते दूर करणे आवश्यक वाटले,

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

म्हणून सूचीमध्ये मूळ कवितेचे शीर्षक Little Gidding व कवीचे नाव एलियट टॉमस स्टर्न्ज अशी नोंद करण्यात आली आहे.)

अनुवादित लेखांच्या नोंदींबाबत, सूचीमध्ये अनुवादकाचे नाव प्रथम व त्यापुढे कंसात मूळ लेखकाचे नाव दिले आहे.

सूचीमध्ये अंकातील संपादकीय लेख, इतर लेख, कविता, अनुभवलेखन, ग्रंथपरीक्षण व साद-प्रतिसाद एवढ्याच प्रकारांतील लेखनाची नोंद घेण्यात आली आहे. पुस्तक-परीक्षणांच्या लेखाबाबत पूरक माहिती म्हणून परीक्षित पुस्तकाचे नाव कंसात, तिरपा टंक वापरून दिले आहे. मात्र, अंकातील परीक्षण-लेखाच्या शीर्षकातच परीक्षित पुस्तकाचे नाव असेल तर ते अवतरणचिन्हात दर्शवले आहे व सदरनामात त्याची पुनरुक्ती टाळली आहे.

सूचीमधील नोंदी पुढील क्रमाने करण्यात आल्या आहेत :

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार । सदरनाम । अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

उदाहरणार्थ, -

'जाहिरातींचे शैलीशास्त्र' : निष्काळजीपणाचे दर्शन । **भट विवेक** । पुस्तक-परीक्षण । लेख । २७-३ पा २००९:६४

जिती जागती वाट पाहणारी । **केळकर अशोक रा०** । संपादकीय । लेख । १-२ उ १९८३:१

जिवंत मराठी । **घाटे वि०द०** । पुनर्भेट । लेख । १२-३ पा १९९४:१६

जीव घाबरा करणारी भाषा । **बर्नसन मॅक्सीन** । सहज । लेख । २-१ हि १९८४:३

जीवन आणि भाषा । **गोरे अनिल** । लेख । २३-४ दि २००५:५१

जीवनाच्या सार्थकतेचा शोध । **परांजपे जया** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : '...आणि शेवटी प्रार्थना']* । लेख । २९-४ दि २०११:६६

जीवनाला आकार देणारी भाषा । **परांजपे प्र०ना०** । संपादकीय । लेख । २९-३ पा २०११:३

जेजुरीचा जर्मन वारकरी : गुन्थर सोन्थायमर । **तुळपुळे शं०गो०** । लेख । १२-१ हि १९९४:४

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

शीर्षकनिहाय लेख-सूचीमधील सर्व नोंदी अकारविल्हे मांडणी करून देण्यात आल्या आहेत. ही अकारविल्हे रचना अनुस्वार/शिरोबिंदूने सुरू होणाऱ्या वर्णाचा शब्द प्रथम व त्यानंतर देवनागरी लिपी व मराठी वर्णमाला विषयक शासननिर्णय २००९नुसार देण्यात आलेला क्रम पाळून करण्यात आली आहे.

ह्या भागात, शीर्षकनिहाय लेख-सूचीनंतर अखेरीस, 'भाषा आणि जीवन'च्या पहिल्या तीस वर्षांच्या वाटचालीत आपल्या लेखनाद्वारे सहभागी होऊन ह्या नियतकालिकाच्या समृद्धीस हातभार लावला त्या लेखकांची नावे दिली आहेत. ह्या लेखकसूचीची मांडणीदेखील अकारविल्हे करण्यात आली आहे.

■

भाषेची भूक

भाषेतील अर्थाच्या नाजूक छटा, चित्रमयता, कृतींची ध्वनिमयता व्यक्त करणारे शब्द लुब्ध झाले की भाषा अंमळ सरधोपट वाटायला लागते. साधी गोष्ट असते. व्यक्तीनं एखादं पेय पिणं, पण आपली भाषा पेयाचा दर्जा कळत नकळतपणे ते पिण्याचं वर्णन करणाऱ्या क्रियापदातून सुचवत असते, असं जाणवतं. माणसं चहा ढोसतात, कॉफी किंवा कोको पितात, दूध मात्र घेतात. दूध हे पवित्र. ते एखाद्या तीर्थासारखं घ्यायचं. चहाचं व्यसन बाजी ह्या गटात केव्हाही परावर्तित होऊ शकणारं. म्हणून चहा पिणं हे ढोसणं. त्यामानानं कॉफी-कोको निरुपद्रवी. प्या! आता 'चाय पिलाओ'– मला मला चहा, कॉफी, कोको काहीतरी पाज – अशासारख्या शब्दांमध्ये पिण्याची कृती राहिली, पण सूक्ष्मसा मूल्यविवेक लोप पावला. साधं दैनंदिन रांधणं जरी घेतलं तरी आपण किती क्रियापदं वापरतो बघा. दही मोडतो. आधण ठेवतो. चहा टाकतो. तांदूळ वैरतो. घावन घालतो. आताच्या ढोबळभाषेत चहाही करायचा, ताकही करायचं. भातही करायचा, घावनही करायचं. पुष्कळ लोक तर ह्यासाठी 'बनवणे' हे क्रियापदही वापरतात. मी टोस्ट छान बनवलेले, तू पटकन भात पिठलं बनव. वगैरे म्हटलं की मला एकदम बनवल्यासारखं वाटतं. बनवा! भाषा बनवून बनवून लोकांना बनवत राहा! आपण बनवले जातोय हेही त्यांना कळत नाही. ह्या कर्माला काय करावं? खाना बनाना म्हणून 'जेवण बनवलं', खाना लगाना म्हणून 'जेवण लावलं' असे ऐकण्याने पोटाची भूक चाळवली तरी भाषेची भूक अवचित मरून जाते असा अनुभव निदान मला तरी येतो.

('भाषा आणि जीवन'च्या उन्हाळा २००२ अंकात पान ६वर प्रसिद्ध झालेल्या लेखांशातून. लेखक : मंगला गोडबोले)

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे
संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

'अं'मधील वडीलधारा आदर । **आवळीकर पंडित, तेलंग विजया** । वचनवेध । लेख । ७-३ उ १९८९:४५

अंकीकरण आणि भाषा । **देव सदाशिव** । लेख । २३-४ दि २००५:३६

अंतर्यामीचा अनोळखी : पटवून घ्यायचं कवितेमधून । **केळकर अशोक रा० (अनु०) (मूळ लेखक : महापात्र जयंत)** । ज्याची त्याची प्रचीती । लेख । ४-४ दि १९८६:२९

अ स्वराची ओढाताण । **केळकर अशोक रा०** । शंका आणि समाधान । लेख । १०-१ हि १९९२:२५

अ स्वराची ओढाताण । **खेर अंजनी** । शंका आणि समाधान । लेख । १०-१ हि १९९२:२४

अक्कलकुवा तालुक्यातील पावरी बोलीतील उखाणे । **साळुंके प्रकाश श्रीराम** । लेख । २९-१ हि २०११:२८

अक्कलवंताला गरज नसते । **काळे कल्याण** । संपादकीय । लेख । १४-१ हि १९९६:१

अखेर दखल घेणारा भेटला! । **अर्जुनवाडकर कृ०श्री०** । प्रतिसाद-२ । २६-२ उ २००८:६८

अगत्याचा विषय, सुबोध पण डोळस मांडणी । **मुंडले आशा** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'मराठीच्या प्रमाणभाषेचे स्वरूप']* । लेख । २-१ हि १९८४:५२

अजयोऽयम् अजेयाकारो... । **सामंत सत्त्वशीला** । शब्दायन । लेख । १७-३ पा १९९९:४०

अटळ इंग्रजी । **सहस्रबुद्धे सुप्रिया (अनु०) (मूळ लेखक : दास गुरुचरण)** । लेख । २०-४ दि २००२:२६

अठरा विश्वे । **क्षीरसागर हेमा** । प्रतिसाद - ४ । लेख । ३०-१ हि २०११:७८

अठरा विश्वे । **गुत्तीकर श्री०न०** । प्रतिसाद ३ । लेख । २८-१ हि २०१०:६१

अठरा विश्वे । **देशपांडे ब्रह्मानंद** । शब्दजिज्ञासा । लेख । २७-३ पा २००९:७

अठरा विश्वे । **पसारकर शे०दे०** । प्रतिसाद - ३ । लेख । २८-३ पा २०१०:७३

अठरा विश्वे । **पाध्ये विजय** । प्रतिसाद ४ । लेख । २८-२ उ २०१०:७४

अठरा विश्वे । **फडणीस शकुंतला** । प्रतिसाद - १ । लेख । २८-३ पा २०१०:७४

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -
लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा!, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सनःपान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

अनुक्रमणिका

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकासः महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

आजचा 'सकाळ' वाचलात का? । **परांजपे सुचेता** । भाषानिरीक्षण । लेख । १९-२ उ २००१:१५

आजचे वास्तव । **देव विजया** । ज्याची त्याची प्रचीती । लेख । १३-२ उ १९९५:१८

आजच्या मराठीचे स्वगत । **गांगल शुभानन** । लेख । २६-१ हि २००८:४१

आजीची भाषा । **अर्जुनवाडकर लीला** । भाषानिरीक्षण । लेख । ८-४ दि १९९०:२३

...आणखी एक ओसरते माध्यम । **सोमण अंजली** । संपादकीय । लेख । ४-४ दि १९८६:१

आणि *(कवीची पावले)* कवीला ओळखता येतात का? । **प्रभू आरती** । ज्याची त्याची प्रचीती । लेख । २-२ उ १९८४:२२

आणि काही भाषिक कौटुंबिक कोडी (अर्थात बायकांच्या बाबतीतली) । **वनारसे श्यामला** । लेख । ४-२ उ १९८६:३२

...आणि भाषिक बंधुता । **केळकर अशोक रा०** । संपादकीय । लेख । ३-३ पा १९८५:१

...आणि भाषिक स्वाधीनता । **केळकर अशोक रा०** । संपादकीय । लेख । ३-४ दि १९८५:१

...आणि समाधान *['दुर्मिळ' की 'दुर्मीळ'; 'ठरीव', 'ठराविक' ह्यांच्यासंबंधात]* । **केळकर अशोक रा०** । लेख । २४-१ हि २००६:५

... आणि समाधान *[भाषा आणि जीवन, हिवाळा २००७ अंकात उपस्थित केलेल्या विविध शंकांसंबंधात]* । **केळकर अशोक रा०** । लेख । २६-१ हि २००८:६८

आता सगळा संक्षेपच । **पाध्ये विजय** । प्रतिसाद २ । लेख । २७-३ पा २००९:७२

आत्मरसात मग्न असलेले आत्मचरित्र । **बेलवलकर सुमन** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'कौतुक तू पाहे संचिताचे']* । लेख । २९-३ पा २०११:५४

'आत्मलक्षी समीक्षा' - शैलीवैज्ञानिक चिकित्सेचे तंत्र आणि मंत्र । **पुंडलीक शैलेश सदाशिव** ।पुस्तक-परीक्षण । लेख । ९-३ पा १९९१:५१

आत्याबाईंच्या मिशांबद्दल आणखी थोडेसे । **भाटे सरोजा** । लेख । ८-४ दि १९९०:४२

आत्याबाईंच्या मिशा । **आचार्य माधव ना०** । लेख । ८-१ हि १९९०:१४

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

अनुक्रमणिका

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सनःपान क्र०

ऋषितुल्य संशोधक । **भेंडे सुभाष** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'श्री० अ०का० प्रियोळकर : व्यक्ती आणि कार्य']* । लेख । २३-२ उ २००५:५७

एक आगळावेगळा निर्णय । **काळे कल्याण** । संपादकीय । लेख । ११-४ दि १९९३:१

एक आयुष्यभराचा उद्योग । **आचार्य माधव ना०** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'शुद्धलेखन-विवेक']* । लेख ।११-३ पा १९९३:८६

एक उपयुक्त पुस्तक । **बेलवलकर सुमन** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'जर्मन शिकू या!']* । लेख । १४-२ उ १९९६:६३

एक एक जो शब्द नवा तू शिकसी । **गुंडी नीलिमा** । लेख । ७-३ पा १९८९:४६

एक कागद घ्यावा । **जोशी र०कृ०** । कविता । १९-२ उ २००१:५२

एक कोडं । **बडवे नीती** । शंका आणि समाधान । लेख । ६-२ उ १९८८:४५

एक नावाचा शोध । **मोहिते शरदिनी** । जाता जाता । लेख । १२-२ उ १९९४:५०

एक परिषद :दोघांना अभिवादन । ***[लेखकनाम अनिर्दैशित]*** । भाषाभ्यासवार्ता । लेख । २३-२ उ २००५:४४

एक पुस्तक-प्रवासाची कथा । **देव विजया** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'माझा प्रवास : १८५७च्या बंडाची हकिगत']* । लेख । २६-४ दि २००८:६०

एक प्रतिसाद *[अक्षररूपांबाबतच्या लेखकाच्या मूळ लेखास आपटे ना०शं० ह्यांनी दिलेल्या प्रतिक्रियेसंबंधात]* । **राईलकर मनोहर** । साद आणि प्रतिसाद । लेख । २१-३ पा २००३:५०

एक भाषिक खेळ । **गोडबोले ऋचा** । ज्याची त्याची प्रचीती । लेख । १४-२ उ १९९६:५०

एक मराठी-मराठी शब्दकोश आणि त्याच्या निमित्ताने । **चुनेकर सु०रा०** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'अभिनव मराठी-मराठी शब्दकोश']* । लेख । ५-१ हि १९८७:२६

'एक राष्ट्र, एक भाषा' हे तत्त्व अशास्त्रीय । **देशपांडे गो०पु०** । प्रतिसाद ३ । लेख । २८-४ दि २०१०:८३

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकासः महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

अनुक्रमणिका

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

कथनाच्या सीमारेषांवरील साहस ।**थोरात हरिश्चंद्र** ।पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'दामू देवबाग्याची दुनिया']* । लेख । २५-३ पा २००७:३८

कथा वक्तृत्वाची । **भोसले शिवाजीराव** । लेख । १७-२ उ १९९९:६३

कथार्सिस याने निचरा । **संगोराम मिलिंद स०** । लेख । ३-२ उ १९८५:१७

कनिष्ठ न्यायालयातील भाषांतर : विचारार्ह सूचना । **चंद्रचूड य०वि०** । साद आणि प्रतिसाद । लेख । २-१ हि १९८४:३८

कनिष्ठ न्यायालयातील भाषांतर । **देशपांडे डी०व्ही०** । लेख । १-२ उ १९८३:२१

कन्नड भाषेला 'अभिजात भाषा' म्हणून मान्यता । **कुलकर्णी उमा वि०** । लेख । २७-१ हि २००९:१४

कन्नडबद्दलही चिंता । **कुलकर्णी विरूपाक्ष** । लेख । २७-२ उ २००९:४३

कन्नडमधील 'मात' आणि 'अवरु' । **संगोराम श्रीरंग दामोदर** । साद आणि प्रतिसाद । लेख । ९-४ दि १९९९:५०

कन्नड-मराठी अनुबंध : काही उपपत्ती । **संगोराम श्रीरंग दामोदर** । लेख । १७-२ उ १९९९:४

कन्नड-मराठी जाणकारांसाठी । **गोडबोले लक्ष्मण न०** । शंका आणि समाधान । लेख । ५-३ पा १९८७:४४

कन्नड-मराठी संबंधांची हृद्य गवेषणा । **धडफळे मो०गो०** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'समचरण (मराठी-कन्नड अनुबंध']* । लेख । २२-२ उ २००४:३२

'करत' आणि करताना' । **बेलवलकर सुमन** । लेख । २५-४ दि २००७:३२

करू या त्याग नागरीचा? । **कुलकर्णी द०भि०** । लेख । २३-४ दि २००५:४

कर्णबधिरांची भाषा आणि शिक्षण । **जोग जयश्री** । लेख । १६-१ हि १९९८:४

कर्नाटकामधील भाषावैज्ञानिक अभ्यास । **पाध्ये विजय (अनु०) (मूळ लेखक : यदुराजन एस०एस०)** । लेख । २६-३ पा २००८:४०

'कर्नाटकु' नव्हे; तर कर-नाटकु' । **आपटे नारायण शंकर** । साद आणि प्रतिसाद । २०-४ दि २००२:५४

कर्मयोगी कानडे । **काळे कल्याण** । श्रद्धांजली । लेख । ३०-४ दि २०१२:१२९

कल्पना-स्फोट : म्हटलं, तर एक खेळ; म्हटलं, तर एक तंत्र । **मेहेंदळे सुहास** । लेख । १०-२ उ १९९२:११

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद
अनुक्रमणिका

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

अनुक्रमणिका

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

अनुक्रमणिका

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

अनुक्रमणिका

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सनःपान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

अनुक्रमणिका

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

धुळे जिल्ह्यातील दलित स्त्रियांच्या ओवीगीतांतील माय-बाप । **भामरे प्रकाश** । लेख । २८-२ उ २०१०:२४

धुळे जिल्ह्यातील दलितांच्या लोकोक्ती आणि त्यांचे सामाजिक संदर्भ ।**भामरे प्रकाश** । लेख । २६-४ दि २००८:३१

'ध्वनिताचें केणें' । **आचार्य माधव ना०** । लेख । १८-२ उ २०००:३१

ध्वनिसिद्धान्ताचा परिचय आणि उपयोजन । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'भारतीय ध्वनिसिद्धान्त आणि मराठी साहित्य']* । । लेख । २६-३ पा २००८:६०

न ऋण स्वभाषेचे फिटे । **बेलवलकर सुमन** । ज्याची त्याची प्रचीती । लेख । १९-३ पा २००१: ३२

न झालेला संवाद - पुन्हा एकदा । **संपादक** । साद आणि प्रतिसाद । लेख । ५-३ पा १९८७:४५

नकारार्थाचे विश्लेषण । **वैद्य धनंजय** । प्रतिसाद १ । लेख । २८-४ दि २०१०:७९

१. नजरेला पडलेले पत्र, २. रसातळची मराठी भाषा, ३. चला वाटा वाट करू' । **देशपांडे सुधाकर शं०** । साद आणि प्रतिसाद । लेख । ४-२ उ १९८६:३८

'नभोवाणी शेतकरी मंडळ' । **माडगूळकर व्यंकटेश** । लेख । १०-२ उ १९९२:१५

नमः शान्ताय तेजसे । **भाटे सरोजा** । आदरांजली । लेख । २२-४ दि २००४:३

नवअलौकिकतावादाची कैफियत ।**चौधरी कृष्णा** ।पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक: 'लावण्ययोग']* । लेख । २९-२ उ २०११: ६७

नवतरुणांची भाषा । **गुंडी नीलिमा** । संपादकीय । लेख । २२-१ हि २००४:१

नवी भारतविद्या - एक प्रात्यक्षिक । **खैरे विश्वनाथ** । भाषा-कथा-संस्कृती । लेख । २५-२ उ २००७:११

नवीन सदराच्या निमित्ताने । **संपादक** । ई-शब्दचर्चा । लेख । ३०-३ पा २०१२:५९

नवे पारिभाषिक शब्द । **बुरटे द०पां०** । लेख । २३-१ हि २००५:११

नव्या जबाबदाऱ्यांसाठी पूर्वतयारी । **संगोराम श्रीरंग दामोदर** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'मंथन : राजभाषा वर्षातील वैचारिक लेखांचे संकलन']* । लेख । ३-३ पा १९८५:४१

नव्या बाटलीमध्ये जुनी दारू । **बर्नसन मॅक्सीन** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'ॲन इण्टेन्सिव्ह कोर्स रीडर इन मराठी']* । लेख । २४-१ हि २००६:५१

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
अनुक्रमणिका
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

अनुक्रमणिका

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

अनुक्रमणिका

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

अनुक्रमणिका

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक। **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव**। लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सनःपान क्र०

मराठीचा विकासः महाराष्ट्राचा विकास
अनुक्रमणिका
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
अनुक्रमणिका
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकांचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

अनुक्रमणिका

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

'बांधू शब्दार्थांच्या गाठी...' । **टिळक विद्यागौरी** । ज्याची त्याची प्रचीती । लेख । २५-२ उ २००७:३९

'बा०भ० बोरकरांचे अप्रकाशित साहित्य' । **बेलवलकर सुमन** । पुस्तक-परीक्षण । लेख । २९-४ दि २०११:५९

बायकांची भाषा । **खांबेटे द०पां०** । पुनर्भेट । लेख । २-४ दि १९८४:४

बायामाणसांची भाषा? । **जोशी प्रतिमा** । दखलयोग्य । लेख । २८-२ उ २०१०:३७

'बारो मास'चे भाषिक सामर्थ्य । **तुपे केशव** । लेख । ३०-४ दि २०१२:८१

बालकथेची भाषा । **गुंडी नीलिमा** । लेख । ८-१ हि १९९०:२३

बालकांचे भाषा संपादन :काही निरीक्षणे । **कदम महेंद्र सुदाम** । ज्याची त्याची प्रचीती । लेख । २२-२ उ २००४:४९

बालभारती / कुमारभारती : एक अवलोकन । **खडपेकर विनया** । लेख । १२-२ उ १९९४:२०

बिस्मार्ककालीन नाणं : **खेर अंजनी (अनु०) (मूळ लेखक : ब्रेत्सान यूरी)** । धन परक्याचे । लेख । ९-२ उ १९९१:२१

बुद्ध : एक लोकशिक्षक । **धडफळे मो०गो०** । लेख । १०-४ दि १९९२:४

बुवा, आयडिया आणि एक्स्क्यूज । **मोहिते शरदिनी** । ज्याची त्याची प्रचीती । लेख । २०-४ दि २००२:३७

बोलण्याच्या नाना परी । **मोहिते शरदिनी** । ज्याची त्याची प्रचीती । लेख । २८-२ उ २०१०:३०

'बोलींचा अभ्यास' । **खैरे विश्वनाथ** । पुस्तक-परीक्षण । लेख । २८-३ पा २०१०:६६

बोलींचे अभिलेखागार व संवर्धन केंद्र । **मेहता कलिका** । लेख । ३०-४ दि २०१२:६५

बोलींचे स्वरूप । **काळे कल्याण** । लेख । ३०-४ दि २०१२:७

बोलींच्या अभ्यासाचे महत्त्व । **गुंडी नीलिमा** । संपादकीय । लेख । ३०-४ दि २०१२:३

बोलींच्या अभ्यासाविषयी । **सार्वेकर कैलास** । प्रतिसाद २ । लेख । २८-४ दि २०१०:८२

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
अनुक्रमणिका
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

अनुक्रमणिका

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद
अनुक्रमणिका

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

अनुक्रमणिका

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
अनुक्रमणिका
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठी आणि रोमन लिपी । **गोगटे म०ना०** । लेख । २३-४ दि २००५:६

मराठी इंग्रजी संयुक्त पेपर । **खेर शर्मिष्ठा** । साद आणि प्रतिसाद ३ । लेख । १५-३ पा १९९७:३९

मराठी उच्चारण आणि देवनागरी लिपी । **नाईक राजीव** । शंका... । लेख । २५-३ पा २००७:६०

मराठी कविता : प्रमाणभाषेकडून बोलीभाषेकडे । **जोगळेकर हेमंत गोविंद** । लेख । २९-१ हि २०११:१५

मराठी कवितेची बदलती भाषा : उपबोधाख्यान । **वाघ सलील** । लेख । २८-३ पा २०१०:१०

मराठी कवितेची बदलती भाषा । **गुंडी नीलिमा** । लेख । २८-३ पा २०१०:१५

मराठी कवितेची बदलती भाषा । **जोगळेकर हेमंत गोविंद** । लेख । २८-३ पा २०१०:५

मराठी कवितेतील आधुनिकतेची परिभाषा । **जोगळेकर हेमंत गोविंद** । लेख । २९-२ उ २०११:३८

मराठी कोशवाङ्मयातील मौलिक भर । **मेहता कलिका** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'भूगोल कोश']* । लेख । २९-१ हि २०११:६१

मराठी क्रियापदांबाबत एक विचार । **कामत उमाकांत** । लेख । २७-४ दि २००९:२५

मराठी पदनामांची लिंगे । **भागवत गीता** । प्रतिसाद - १ । लेख । २५-२ उ २००७:७३

मराठी परभाषा म्हणून शिकवताना । **धुपकर जयंत** । लेख । ७-२ उ १९८९:३८

मराठी प्रमाणभाषेचे लेखननियम । **शेख यास्मिन** । मराठीचे लेखननियम । लेख । २६-४ दि २००८:११

मराठी प्रमाणभाषेच्या लेखनाविषयीची माझी संकल्पना । **मोहनी दिवाकर** । लेख । २९-१ हि २०११:३२

मराठी बिघडविण्याचा 'आकाश(वाणी) मार्ग' ।**जोगळेकर गं०ना०** । संपादकीय । लेख । १९-१ हि २००१:१

मराठी भाषा अने मराठीभाषको साथेनी मारी मैत्री । **साठे मंगला सुभाष (अनु०) (मूळ लेखक : ब्रोकर गुलाबदास)** । लेख । १-२ उ १९८३:२

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठी भाषा आणि लेखन-व्यवहार : १९६० ते ९० । **देव विजया** । लेख । ८-३ पा १९९०:१६

मराठी भाषा जगवायची असेल । **गाडगीळ गंगाधर** । लेख । १६-१ हि १९९८:२३

मराठी भाषा व संस्कृतीला जपणारी मदुराईची सौराष्ट्री । **धनपलवार माणिक** । लेख । २६-१ हि २००८:१९

मराठी भाषा शिकताना आलेला अनुभव । **ईन्ना लिमानोव्हा** । ज्याची त्याची प्रचीती । लेख । १०-२ उ १९९२:२५

मराठी भाषा शिकवणारा ग्रंथ । **बेलवलकर सुमन** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'Learning Marathi as a Foreign Language : Module 1']*। लेख । २२-३ पा २००४:२४

मराठी भाषा सौजन्यपूर्ण आहे का? । **ओक अच्युत** । दखलयोग्य । लेख । २६-२ उ २००८:५४

मराठी भाषाविज्ञान संशोधन पद्धती । **धोंगडे रमेश वा०** । लेख । २७-२ उ २००९:९

मराठी भाषावैज्ञानिक लेखनातला महत्त्वाचा टप्पा । **आपटे माधवी** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'आधुनिक भाषाविज्ञान, सिद्धान्त आणि उपयोजन']*।लेख । १३-४ दि १९९५:७१

'मराठी भाषेचा इतिहास' । **बेलवलकर सुमन** । पुस्तक-परीक्षण । लेख । २३-४ दि २००५:५४

मराठी भाषेचा वापर : एक टिपण । **गोगटे सुधा** । भाषाविवेक । लेख । ३-४ दि १९८५:३१

मराठी भाषेची दैना : एक रोगनिदान । **भाटे गणेश सदाशिव** । लेख । २-२ उ १९८४:१५

मराठी भाषेचे शुद्धलेखन आणि उच्चारण । **तावरे स्नेहल** । लेख । २६-१ हि २००८:४४

मराठी भाषेच्या अंगभूत विस्ताराचा प्रकल्प । **पानसे रमेश** । लेख । २८-१ हि २०१०:४९

मराठी भाषेच्या भवितव्याबद्दल चिंता । **संपादक** । ग्रंथसूची । लेख । २-३ पा १९८४:१८

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
अनुक्रमणिका
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठी भाषेच्या विकासाच्या वाटा - ६ : राजाश्रय व लोकाश्रय । **परांजपे प्र०ना०** । लेख । २६-४ दि २००८:३

मराठी भाषेच्या विकासाच्या वाटा - ७ : मराठीसाठी स्वतंत्र विद्यापीठ । **परांजपे प्र०ना०** । संपादकीय । लेख । २७-१ हि २००९:३

मराठी भाषेच्या विकासाच्या संदर्भात कोंकणी-मराठी वादाचे स्वरूप । **प्रभुदेसाई वि०बा०** । लेख । ९-४ दि १९९१:९

मराठी भाषेच्या विविध छटांचे मनोज्ञ दर्शन घडविणारा लेखसंग्रह - 'बोलभाषा' । **प्रधान ग०प्र०** । पुस्तक-परीक्षण । लेख । १८-२ उ २०००:५६

मराठी भाषेतली लागालागी आणि लावालावी । **बडवे नीती** । जाता जाता । लेख । ७-२ उ १९८९:१७

मराठी भाषेतील आश्चर्याचे आंबटगोड धक्के । **ग्लुश्कोव्हा इरीना** । ज्याची त्याची प्रचीती । लेख । ७-१ हि १९८९:४५

मराठी भाषेतील नकारात्मक वाक्यरचनेतील क्रियापदे । **वैद्य धनंजय** । लेख । २७-४ दि २००९:२९

मराठी भाषेतील पदक्रम । **केळकर अशोक रा०** । भाषानिरीक्षण । लेख । ३-४ दि १९८५:१८

मराठी भाषेतील सौजन्य । **शेजवलकर प्र०चिं०** । प्रतिसाद । लेख । २६-४ दि २००८:८२

मराठी भाषेवरचे माझे प्रेम । **मुंडले आशा** । संपादकीय । लेख । २०-२ उ २००२:१

मराठी माणसाचे इंग्रजी घर । **मेहेंदळे म०अ०** । लेख । ७-२ उ १९८९:३६

मराठी माणसाच्या भाषिक गरजा : एक चार कलमी योजना । **केळकर अशोक रा०** । लेख । १६-२ उ १९९८:४

मराठी लिपीतील काही अक्षरांत व जोडाक्षरांत बदल । **शेजाळ केशवराव** । ज्याची त्याची प्रचीती २ । लेख । १५-२ उ १९९७:५८

मराठी लेखनाची 'दूरावस्था' । **सामंत सत्त्वशीला** । लेख । १८-३ पा २०००:१६

'मराठी लेखनातील विरामचिन्हांचा उपयोग' ।**चुनेकर सु०रा०** । साद आणि प्रतिसाद । लेख । ८-२ उ १९९०:२७

मराठी लेखनातील विरामचिह्नांचा उपयोग । **केळकर अशोक रा०** । लेख । ७-४ दि १९८९:६

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

अनुक्रमणिका

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

अनुक्रमणिका

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीच्या शिक्षकांची तज्ज्ञांच्या मदतीची गरज कशी भागवणार? । **बर्वे नंदिनी अविनाश** । दखलयोग्य । लेख । २६-१ हि २००८:५६

मराठीच्या शिक्षणाची दुरवस्था । **गोडबोले मंगला** । चर्चासत्र-वृत्तान्त । लेख । २४-२ उ २००६:३२

मराठीतील 'अतिरिक्त' पण 'अनुबोधक' सर्वनामे 'हा - ही - हे' । **संगोराम श्रीरंग दामोदर** । लेख । २२-२ उ २००४:२४

मराठीतील 'विवाद्य' संयुक्त क्रियापदे । **ओझरकर रेणुका** । लेख । २८-१ हि २०१०:३३

मराठीतील आघातांचे उच्चार व लेखन (उच्चारदर्शनासाठी नागरी लिपीची अपर्याप्तता) । **मोहनी दिवाकर** । लेख । २७-४ दि २००९:४०

मराठीतील काही फारसी शब्दांचा संस्कृतशी संबंध :एक प्रतिक्रिया । **पाध्ये गौ०वा०** । साद-प्रतिसाद - २ । लेख । १९-३ पा २००१:५५

मराठीतील काही फारसी शब्दांचा संस्कृतशी संबंध । **मेहेंदळे म०अ०** । लेख । १८-१ हि २०००:५

मराठीतील नामांचा लिंगविचार : एक स्थूल निरीक्षण । **कामत उमाकांत** । लेख । २८-१ हि २०१०:१२

मराठीतील पहिला अवतरणकोश । **देव विजया** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'एक सहस्र मराठी काव्य अवतरणांचा काव्य अवतरण कोश']* । लेख । ११-४ दि १९९३:४९

मराठीतील पहिला जोडणी-कोश : 'मराठी लेखन कोश' । **शेख यास्मिन** । पुस्तक-परीक्षण । लेख । १९-४ दि २००१:४१

मराठीतील बहुपदीय क्रियापदे व क्रियाव्याप्ती विचार । **भट-बेहेरे अनघा** । लेख । २८-२ उ २०१०:७

मराठीतील लांबलचक वाक्ये । **राईलकर मनोहर** । साद आणि प्रतिसाद । लेख । १२-४ दि १९९४:५५

मराठीतील शिव्या । **चाफेकर श्री०ना०** । भाषानिरीक्षण । लेख । २-३ पा १९८४:२४

मराठीतील संज्ञापनविशेष । **गोखले द०न०** । लेख । ३-२ उ १९८५:२७

मराठीतील समास । **सामंत सत्त्वशीला** । प्रतिसाद २ । लेख । २३-२ उ २००५:६०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
अनुक्रमणिका
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

अनुक्रमणिका

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद
अनुक्रमणिका

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
अनुक्रमणिका
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -
लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

रूपकाच्या विळख्यात । **आचार्य माधव ना०** । लेख । ४-४ दि १९८६:४
रे गालिब । **आवळीकर पंडित** । कविता । १६-०३ पा १९९८:१८
ऱ्हस्व-दीर्घाची विभाषा की द्विविधा? । **सामंत सत्त्वशीला** । लेख । २८-१ हि २०१०:३०
'लर्निंग मराठी अ‍ॅज् अ फॉरिन लँग्विज्' : नीट-नेटके, उपयुक्त । **बर्नसन मॅक्सीन** । पुस्तक-परीक्षण । लेख । २३-३ पा २००५:३५
ललित वाङ्मयाचा अनुवाद । **पांडे भारती** । लेख । ३०-१ हि २०१२:२३
ललित साहित्याचे भाषांतर : एक यक्षप्रश्न । **अर्जुनवाडकर लीला** । लेख । १०-३ पा १९९२:३२
ललित साहित्याचे भाषांतर का करायचे? । **देशपांडे गौरी** । ज्याची त्याची प्रचीती । लेख । १०-३ पा १९९२:५८
ललितेतर वाङ्मयाचा अनुवाद । **देव विजया** । लेख । १०-३ पा १९९२:३९
लहान आणि मोठे । **सहस्रबुद्धे वर्षा** । ज्याची त्याची प्रचीती । लेख । १३-१ हि १९९५:३२
लहान मुलांची भाषा : काही नोंदी । **निंबकर जाई** । लेख । ५-१ हि १९८७:२१
लहान मुलांसाठी हसत-खेळत शिक्षण । **कुलकर्णी वंदना** । लेख । ११-३ पा १९९३:६६
'लागवड आणि परिभाषा' । **देव विजया** । लेख । ८-२ उ १९९०:४२
लालित्य व संशोधन : एक हरवलेला तोल । **डांगे सदाशिव अं०** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'भारतीय मिथ्यांचा मागोवा']* । लेख । ५-२ उ १९८७:३८
'लिंग्विस्टिक कोड' आणि भाषेची कोडी । **सोमण अंजली** । संपादकीय । लेख । ८-१ हि १९९०:१
'लिटरेचर' शब्दाचा नवा अर्थ । **सोमण अंजली** । संपादकीय । लेख । ९-३ पा १९९१:१
लिपी बदलू या । **गोगटे म०ना०** । लेख । ६-३ पा १९८८:३७
लिहायचं तरी कशासाठी? । **केळकर अशोक रा०** । संपादकीय । लेख । १५-४ दि १९९७:१

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

अनुक्रमणिका

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

लोकशिक्षणाचे माध्यम । **मुंडले आशा** । संपादकीय । लेख । १०-२ उ १९९२:१

लोकशिक्षणाचे राजमार्ग, आडमार्ग आणि वाममार्ग । **मुंडले आशा** । लेख । ११-३ पा १९९३:२०

लोकसाहित्याने संपन्न लोकजीवन । **चांगण कोकिळा ह०** । लेख । ३०-१ हि २०१२:३३

लोकाचारातील काही शब्दप्रयोग । **भिडे वसुधा** । भाषानिरीक्षण । लेख । ५-४ दि १९८७:३३

लोकोक्ती आणि पाऊस । **शहा मृणालिनी** । संपादकीय । लेख । २२-३ पा २००४:१

'वंशवृक्ष' : अनुवाद-पारितोषिकाच्या निमित्ताने । **पुंडे दत्तात्रय दिनकर** । भाषा-वार्ता । लेख । ८-३ पा १९९०:४७

वक्ता दशसहस्रेषु । **देव विजया** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'The Business Guide to Effective Speaking']* । लेख । १२-१ हि १९९४:६३

वचनवेध : दोन शब्द । **आवळीकर पंडित, तेलंग विजया** । धन आपलेच । लेख । ३०-३ पा २०११:६७

वचनवेध : दोन शब्द, दोन वाक्संप्रदाय । **आवळीकर पंडित, तेलंग विजया** । लेख । ७-१ हि १९८९:१९

'वछाहरणा'तील अर्थप्रपंच । **कुलकर्णी व०दा०** । लेख । ४-१ हि १९८६:१८

वर्ण आणि अक्षर । **मोहनी दिवाकर** । प्रतिसाद - २ । लेख । २८-३ पा २०१०:७१

वर्णक्रम आणि ऽ । **देवळेकर सुशान्त शं०** । लेख । २९-२ उ २०११:६२

वर्ष ३०, अंक ३विषयी । **काळे रावसाहेब** । प्रतिसाद - २ । लेख । ३०-४ दि २०१२:१३२

वर्ष ३०, अंक ३विषयी । प्रतिसाद - २ *[अंकात प्रसिद्ध झालेल्या मजकुरावरील अभिप्राय]* । **काळे रावसाहेब** । लेख । ३०-४ दि २०१२:१३२

वऱ्हाडी आणि अहिराणी बोलींतील समानार्थी म्हणी । **वले वासुदेव सोमाजी** । लेख । २५-१ हि २००७:३५

वऱ्हाडी बोलीची उच्चार प्रवृत्ती । **काळे रावसाहेब** । प्रतिसाद । लेख । २६-४ दि २००८:८३

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

अनुक्रमणिका

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

अनुक्रमणिका

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सनःपान क्र०

विषय महत्त्वाचा पण नाजूक । **साठे शांता, साठे अनंत** । लेख । १०-४ दि १९९२:४९

विष्णुपंत भागवत : मराठी ग्रंथमुद्रण व्यवसायावर उमटलेला ठसा । **नाईक राजीव** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'विष्णुपंत भागवत, मुंबई']* । लेख । ६-२ उ १९८८:४६

विष्णुशास्त्री चिपळूणकरांचा भाषाविचार ।**देशपांडे सुधाकर शं०** ।विचारसंकलन । लेख । २-२ उ १९८४:३०

वृत्तपत्र-विद्येच्या परिभाषेचा उपयुक्त कोश । **अकलूजकर प्रसन्नकुमार** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'वृत्तपत्र-विद्या परिभाषा कोश']* । लेख । २४-३ पा २००६:४९

वृत्तपत्रांतील आणि प्रसारमाध्यमांतील मराठी भाषेचे जतन आणि संवर्धन ।**साधू अरुण** । लेख । १७-१ हि १९९९:३९

वृत्तपत्रातील मराठी : एक अजब अनुवादक्रिया । **संगोराम मुकुंद** । लेख । ११-१-२ हि-उ १९९३:५२

वृत्तपत्रीय भाषेची संकल्पना आणि डॉ० परुळेकर । **कर्वे स्वाती** । लेख । १९-४ दि २००१ :१३

वृत्तांच्या गणिती शक्यता । **राईलकर मनोहर** । साद आणि प्रतिसाद ३ । लेख । १५-४ दि १९९७:५२

वृत्तिगांभीर्याचा अभाव । **टिळक विद्यागौरी** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'वऱ्हाडी लोकभाषा : भाषाशास्त्रीय अभ्यास']* । लेख । २५-३ पा २००७:४७

वृद्धिः - भाषेचे आणि भाषाभ्यासाचे विकसन । **माहुलकर दिनेश द०** । लेख । १७-३ पा १९९९:६

'वृद्धिः ..' - भाषेचे आणि भाषाभ्यासाचे विकसन । **मेहेंदळे म०अ०** । पुस्तक-परीक्षण । लेख । १८-४ दि २०००:२३

वेगळी दृष्टी देणाऱ्या कवितांचा सफल अनुवाद । **परांजपे जया** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'स्त्री माझ्या आत']* । लेख । २७-४ दि २००९:६५

वेड लागलेलं घर । **काळे कल्याण** । संपादकीय । लेख । १४-२ उ १९९६:१

वेद आणि मुठीत? । **कोल्हटकर माधवी** । लेख । १५-३ पा १९९७:४१

मराठीचा विकासः महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
अनुक्रमणिका
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -
लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सनःपान क्र०

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

शालेय मराठी आणि झोपडपट्टी - एका पाहणीचा अनौपचारिक अहवाल । **चिटणीस विजया** । लेख । २-१ हि १९८४:७

शाळा । **धोंडगे दिलीप** । साद आणि प्रतिसाद । ६-२ उ १९८८:२४

शाळा मागची सुटे ना । **भवाळकर तारा** । जाताजाता । लेख । ५-३ पा १९८७:४२

शासन, समाज आणि भाषिक धोरण । **परांजपे प्र०ना०** । संपादकीय । लेख । ८-३ पा १९९०:१

शासनावरी ही फिर्याद । **सामंत सत्त्वशीला** । लेख । २६-२ उ २००८:२९

शास्त्रीय परिभाषा । **राजाध्यक्ष मं०वि०, गोडसे द०ग०** । दखलयोग्य । लेख । ३०-३ पा २०१२:७९

शास्त्रीय लेखनातील शैथिल्य ।**आचार्य माधव ना०** ।पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक: 'मराठीचे व्याकरण']* । लेख । १५-४ दि १९९७:६१

शाहजी महाराजकृत 'लक्ष्य लक्षण पदे' । **बेलवलकर सुमन** । पुस्तक परिचय । लेख । २१-१ हि २००३:३१

शिक्षकांसाठी मराठी व्याकरण । **पाटणकर जयश्री** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक: 'तुमचे आमचे मराठी व्याकरण']* । लेख । २३-२ उ २००५:५५

शिक्षण की शिक्षा? । **श्याम विमल** । कविता । १६-३ पा १९९८:५

शिक्षण-मंडळच मराठीचे वैरी । **चौधरी चंद्रकांत** । दखलयोग्य । लेख । २६-१ हि २००८:५८

शिक्षणाची भाषा आणि भाषेचे शिक्षण । **पानसे रमेश** । लेख । २६-१ हि २००८:३२

शिक्षणावरचे मराठीतले पहिले स्वतंत्र विचाराचे पुस्तक । **वाघमारे जनार्दन** । पुस्तक-परीक्षण - १ *[परीक्षित पुस्तक : 'शिक्षण, शिक्षक व अभ्यासक्रम']* । लेख । १९-१ हि २००१:४४

शिक्षेमुळे लाभलेले भाग्य । **पगडी सेतुमाधवराव** । दखलपात्र । लेख । ६-२ उ १९८८:३३

शिवमुष्टिगंडु । **देशपांडे ब्रह्मानंद** । लेख । १६-४ दि १९९८:३३

शिवी ।**जोशी रा०भि० (अनु०) (मूळ लेखक : बेदी राजेंद्रसिंग)** ।वसा आंतरभारतीचा । लेख । ५-४ दि १९८७:३

शिव्यागाळी । **मोडक ताराबाई** । पुनर्भेट । लेख । १५-२ उ १९९७:३५

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

श्री०म० माटे यांची वाङ्मयीन शैली । **देव विजया** । लेख । ६-४ दि १९८८:१८

श्रीकेक्षींची भाषाहितैकदृष्टी । **काळे कल्याण** । लेख । २०-१ हि २००२:१८

श्रीसमर्थ रामदास आणि लोकशिक्षण । **कानडे मु०श्री०** । लेख । १०-४ दि १९९२:२५

श्रुतयोजन : भाषेचा वारसा । **गुंडी नीलिमा** । लेख । २३-३ पा २००५:१६

संकटग्रस्त मराठी । **भागवत श्री०पु०** । पुनर्भेट । लेख । १२-२ उ १९९४:३१

संकलित लेखांचे फलित । **पाटणकर जयश्री** । पुस्तक-परीक्षण [*परीक्षित पुस्तक: 'भाषाविवेक'*] । लेख । १६-४ दि १९९८:२५

संख्यावाचन : एक नवीन दृष्टिकोन । **राईलकर मनोहर** । लेख । १२-२ उ १९९४:३

संगणक : एक शैक्षणिक साधन । **टण्णू कीर्ती** । लेख । ३०-२ उ २०१२:२८

संगणक आणि मराठी भाषा : चर्चासत्र । **देव विजया** । परिषदवार्ता । लेख । ८-२ उ १९९०:४६

संगणकव्यवहाराचे मराठीकरण । **देवळेकर सुशान्त शंकर** । लेख । २८-३ पा २०१०:३३

संगणकातून पद्याचा आस्वाद । **गांगल शुभानन** । लेख । २४-१ हि २००६:२५

संगणकासाठी मराठी - काळाची गरज । **रानडे शुभांगी** । लेख । १८-३ पा २०००:२८

संगणकासाठी मराठी'च्या निमित्ताने केलेले भाषाचिंतन ।**यार्दी अ०रा०** । साद-प्रतिसाद । लेख । १९-१ हि २००१:३४

संग्राहक ज्ञान, सर्जक ज्ञान । **काळे कल्याण** । संपादकीय । लेख । ८-२ उ १९९०:१

संक्षिप्त मराठी वाङ्मय कोशा'संबंधी । **बडवे नीती** । पुस्तक-परीक्षण । लेख । १७-१ हि १९९९:३०

संक्षिप्त रूपे : पूर्ण रूपांमागील हेतूचा पराभव । **क्षीरसागर क०कृ०** । प्रतिसाद -२ । लेख । २५-२ उ २००७:७४

संक्षिप्त रूपे : भाषिक काटकसर आणि सर्जकता । **शहा मृणालिनी** । संपादकीय । लेख । २५-१ हि २००७:१

संज्ञापन : वनस्पतींचे(ही) । **काटीकर आनंद** । संपादकीय । लेख ।२९-२ उ २०११:३

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

अनुक्रमणिका

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

संवेदनशील मनाने घेतलेला भाषानुभव । **पदकी सरिता** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'शब्दांची पहाट']* । लेख । १९-२ उ २००१:५४

संशोधकांचा वाटाड्या । **चौधरी विजया** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'शोधनिबंधाची लेखन पद्धती']* । लेख । २५-१ हि २००७:७२

संस्कृत 'संभ्रम' : मराठी-कन्नड अर्थविभ्रम । **आवळीकर पंडित, तेलंग विजया** । लेख । ५-४ दि १९८७:३९

संस्कृत आणि प्राकृत : भाषिक व सामाजिक संबंध । **देशपांडे माधव** । लेख । १२-४ दि १९९४:९

संस्कृत आणि प्राकृत । **खैरे विश्वनाथ** । भाषा-कथा-संस्कृती । लेख । २५-४ दि २००७:१३

संस्कृत भाषा आणि संगणक । **भाटे सरोजा** । भाषा-वार्ता । लेख । ३-४ दि १९८५:११

संस्कृत भाषेचे शिक्षण । **निमकर श्रीधर** । लेख । ४-१ हि १९८६:८

संस्कृत भाषेतील 'संख्यावाचके' । **केतकर गीता** । लेख । २२-३ पा २००४:३५

संस्कृत शास्त्रग्रंथाचा मराठी अनुवाद । **महाशब्दे मो०वि०** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'परमलघुमञ्जूषा']* । लेख । ३-२ उ १९८५:३५

'संस्कृत साहित्य परिचय' । **भाटे सरोजा** । पुस्तक-परीक्षण । लेख । २५-२ उ २००७:६७

संस्कृतमधील भावे प्रयोग - एक निरीक्षण । **कुलकर्णी मल्हार** । लेख । २१-१ हि २००३:४

संस्कृतीचं जतन । **देव विजया** । संपादकीय । लेख । १२-३ पा १९९४:१

'सकाळ' वृत्तपत्राची नीटस ओळख ।**चौधरी विजया**।पुस्तक परिचय [*परीक्षित पुस्तक : सकाळ वृत्तपत्र आणि वृत्तपत्रसमूह']* । लेख । २०-१ हि २००२:२६

सदोष तरीही उपयुक्त । **कुलकर्णी-जोशी सोनल** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'सामाजिक भाषाविज्ञान']* । लेख । २५-४ दि २००७:५५

सदोष पण उपयुक्त परिभाषाकोश । **आपटे माधवी** । पुस्तक-परीक्षण । लेख । २४-४ दि २००६:३६

सपाटीकरणाची सुरुवात । **कडेठाणकर सुचेता** । लेख । २६-४ दि २००८:३०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

सर्व भाषांसाठी देवनागरी लिपी? । **शिदोरे सुकुमार** । दखलयोग्य । लेख । २९-३ पा २०११:४६

सर्वनामांचे समाजशास्त्र । **साने राजीव** । भाषानिरीक्षण । लेख । २-२ उ १९८४:२४

सर्वस्पर्शी वास्तवाचा वेध । **गुंडी नीलिमा** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'माझ्या वर्तमानाची नोंद']* । लेख । २९-३ पा २०११:५२

सर्वेश्वरदयाल सक्सेना यांच्या कवितेतील भाषाविचार /**अकलूजकर विद्युल्लेखा** ।लेख । ९-४ दि १९९१:३२

सल । **राईलकर मनोहर** । लेख । ११-४ दि १९९३:११

'सवालक्ष', घडामोड' आणि हारूवरू' : काही अर्थान्तरे । **आवळीकर पंडित, तेलंग विजया** । लेख । ६-२ उ १९८८:१०

सहजवाचन : आकलनशास्त्रीय (कॉग्निटिव्ह) दृष्टिकोण । **पानसे रमेश** । लेख । २७-१ हि २००९:३३

सांस्कृतिक इतिहासाची प्राथमिक सामग्री । **मुंडले आशा** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'मराठी मौखिक वाङ्मय']* । लेख । २५-२ उ २००७:६३

सांस्कृतिक गरजा लक्षात घेऊन लिहिलेले भाषाध्यापन पुस्तक । **बेलवलकर सुमन** । पुस्तक-परीक्षण *[परीक्षित पुस्तक : 'बंगाली शिका']* । लेख । १४-२ उ १९९६:६६

सांस्कृतिक धोरणाच्या मसुद्यातील भाषा आणि साहित्य । **संपादक** । लेख । २८-२ उ २०१०:५७

'साउलें' । **अर्जुनवाडकर लीला** । साद आणि प्रतिसाद । ८-४ दि १९९०:४७

साक्षरताप्रसारक, डॉक्टर आणि पेशंट: काही नोंदी । **आजगावकर मोहन** । साद आणि प्रतिसाद । ५-४ दि १९८७:४५

साजिंदा व बाजिंदा । **जोशी श्रीपाद** । शब्दायन । लेख । १५-१ हि १९९७:६१

साद आणि प्रतिसाद *['भाषा आणि जीवन', वर्ष ११ अंक ४मधील दोन लेखांसंबंधात]* । **देशपांडे गौरी** । लेख । १२-२ उ १९९४:५४

साद-प्रतिसाद *['अनुवाद, शास्त्र की कला? ह्या लेखासंबंधात']*। **लेखक अज्ञात** । लेख । १७-४ दि १९९९:७३

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
अनुक्रमणिका
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

अनुक्रमणिका

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
अनुक्रमणिका
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत

मराठी अभ्यास परिषद

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

अनुक्रमणिका

नोंदींची क्रमवारी पुढीलप्रमाणे -

लेखाचे शीर्षक । **लेखकाचे आडनाव, स्वतःचे नाव, मधले नाव** । लेखनप्रकार ।सदरनाम ।अंक वर्ष-अंक क्रमांक, ऋतू (हि = हिवाळा, उ = उन्हाळा, पा = पावसाळा, दि = दिवाळी), सन:पान क्र०

ज्ञाननिष्पत्ती, अर्थनिर्धारण आणि भाषाविज्ञान । **पुंडलीक शैलेश सदाशिव** । लेख । १३-३ पा १९९५:१८

ज्ञानप्रक्रिया आणि भाषाव्यवहार । **पुंडलीक शैलेश सदाशिव** । लेख । १४-१ हि १९९६:१७

ज्ञानभाषा मराठी : गुणवत्ता आणि विस्तार । **केळकर अशोक रा०** । लेख । १९-४ दि २००१:४

ज्ञानभाषा मराठी । **मोहनी दिवाकर** । ज्याची त्याची प्रचीती । लेख । २८-१ हि २०१०:५१

ज्ञानरचनावादी भाषाशिक्षणाचा प्रयोग । **पानसे रमेश** । लेख । ३०-२ उ २०१२:१२

ज्ञानेश्वरकालीन मराठी भाषेवर कन्नडचा प्रभाव' :काही निरीक्षणे । **आवळीकर पंडित** । पुस्तक-परीक्षण । लेख । १३-२ उ १९९५:५१

ज्ञानेश्वरांचा भाषाविचार । **अडोणी दा०ल०** । विचारसंकलन । लेख । ३-३ पा १९८५:४

ज्ञानेश्वरांचे पसायदान: एक शैलीवैज्ञानिक अभ्यास । **इंदापूरकर चं०द०** । लेख । १४-१ हि १९९६:३८

ज्ञानेश्वरी आणि तेलुगू । **लाळे प्र०ग०** । लेख । १०-२ उ १९९२:४

■

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

लेखक-नामे : ‘भाषा आणि जीवन’च्या भरणपोषणास ज्यांच्या लेखनाने सन १९८३ ते २०१२ ह्या काळात हातभार लावला गेला ते लेखक

अकलूजकर प्रसन्नकुमार
अकलूजकर विद्युल्लेखा
अग्निहोत्री द०ह०
अडोणी दा०ल०
अर्जुनवाडकर कृ०श्री०
अर्जुनवाडकर लीला
अशोक बालगुडे
आचार्य माधव ना०
आजगावकर मोहन
आढाल के०आर०
आपटे एन०डी०
आपटे नारायण शंकर
आपटे माधवी
आपटे वा०गो०
आरती प्रभू
आलासे वीणा
आळवेकर एकनाथ
आवळीकर पंडित
इंगोले प्रतिमा
इंदापूरकर चं०द०
इनामदार हे०वि०
ईन्ना लिमानोव्हा
ऊर्ध्वरेषे प्रभाकर
एडके सुनंदा
ओंकार भय्यासाहेब
ओक अच्युत
ओक गणेश कमलाकर
ओझरकर रेणुका
कडेठाणकर सुचेता
कदम महेंद्र सुदाम

करंदीकर विंदा
करंबेळकर उमेश
कर्णिक हेमंत
कर्वे स्वाती
कांबळे अविनाश वि०
काकडे आसावरी
काजरेकर गोविंद
काटीकर आनंद
काटीकर जयश्री
कानडे मु०श्री०
कानिटकर यशवंत शं०
कानेटकर अलका
कामत उमाकांत रा०
कार्व्हालो सिसिलिया
कालेलकर नारायण गोविंद
काळबांडे अनिल
काळे अक्षयकुमार
काळे कल्याण
काळे रावसाहेब मुरलीधर
काशीकर चिं०ग०
किंबहुने रवींद्र
किरवले कृष्णा
किर्लोस्कर मालती शं०
कुलकर्णी अलका
कुलकर्णी उमा वि०
कुलकर्णी एल०के०
कुलकर्णी कल्पना
कुलकर्णी गो०म०
कुलकर्णी द०भि०
कुलकर्णी निर्मला

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

अनुक्रमणिका

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

■

अनुक्रमणिका
मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

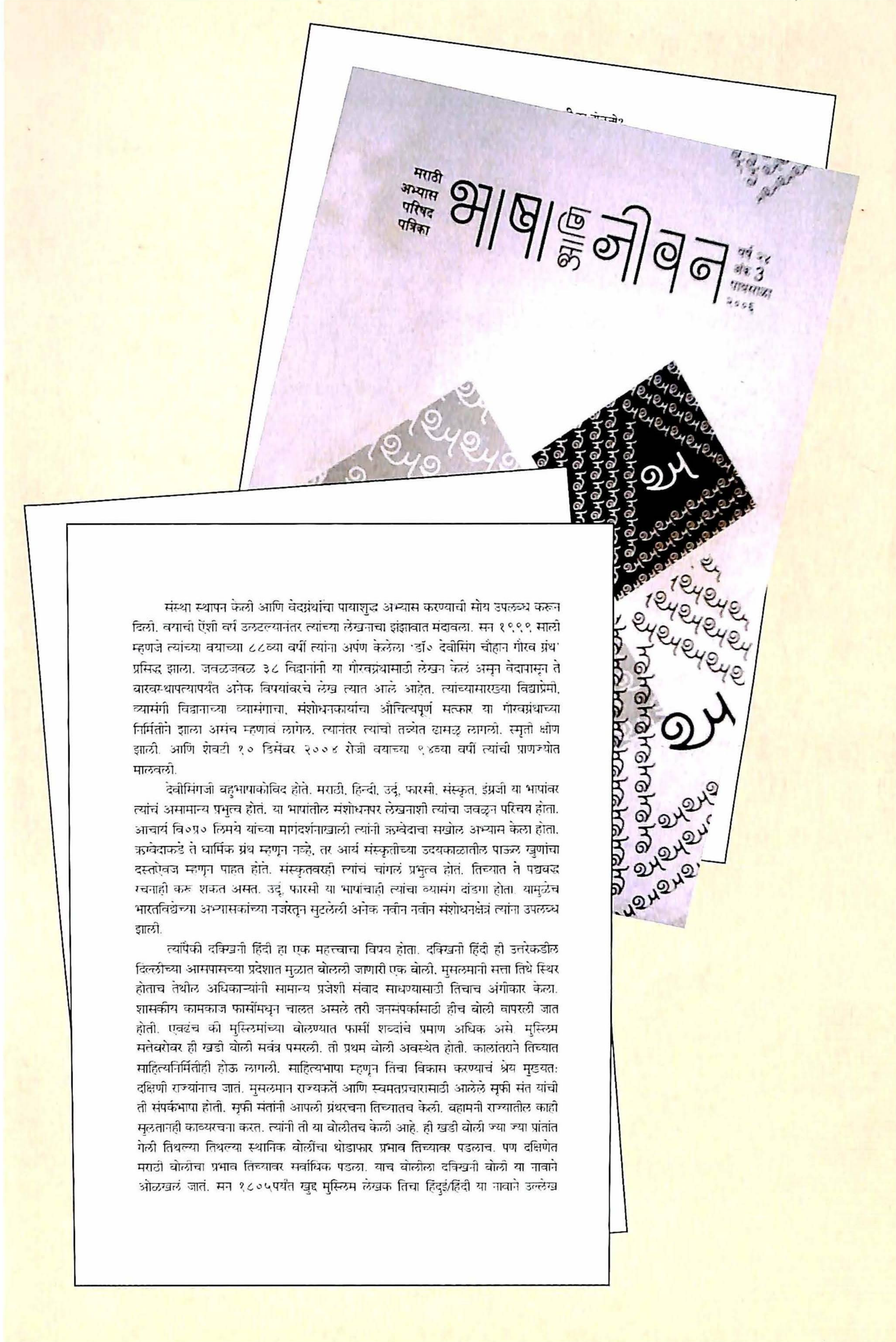
झाडी बोली

झाडी बोली ही हिंदी बोलणाऱ्याच्या प्रदेशाच्या जवळची असल्याने तिच्यावर हिंदीचा परिणाम दिसून येतो. झाडीपट्टी या प्रदेशावर प्रदीर्घकाळ गोंडलोकांची सत्ता होती. या बोलीचा बहुसंख्य समाज शहरीकरणापासून दूर आहे. ण व ळ हे दोन ध्वनी या बोलीत नाहीत. हिंदीचा प्रभाव असल्याने स्त्रीलिंग व पुल्लिंग अशी दोनच लिंगे या बोलीत जाहेत. हिंदी वाक्यरचनेच्या प्रभावातून करून राहिलो (कर रहा हूँ) अशी वाक्यरचना रूढ आहे. लस्करी (लष्कर), सिनगारी (शृंगारगीत) इतिहासिक (ऐतिहासिक) या लावणीसदृश गीतांच्या नावामध्ये मराठी जाणवते. या बोलीतील रामायण थोडे वेगळे आहे. राम हा वनात गाई पाळतो, सीता दही घुसळून लोणी काढते. 'ऊड ऊड पाखरा जा माझ्या मायरो' या लोकगीतावरून कुणालाही ज्ञानेश्वरांच्या 'उड उड रे काऊ' या गीताची आठवण व्हावी. या बोलीतही लिंगभेददर्शक प्रत्यय क्रियापदाला लागत नाहीत. 'राम जातो वावरी! सीता नेते सिदोरी' यासारख्या गीतावरून ते स्पष्ट होते.

या सगळ्याच बोलींमधील म्हणी, वाक्प्रचार हे तेथील प्रादेशिकतेशी, सामाजिक जीवनाशी संबंधित आहेत. या विविध बोलींमधील लोकसाहित्य हे मराठी माणूस समजून घेण्याचे मोठे दालनच आहे.

('भाषा आणि जीवन'च्या दिवाळी २०१२ अंकात, पान ७०वर प्रसिद्ध झालेल्या पानपूरकाचा मजकूर. लेखिका : लीला गोविलकर)

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

संस्था स्थापन केली आणि वेदग्रंथांचा पायाशुद्ध अभ्यास करण्याची सोय उपलब्ध करून दिली. वयाची ऐंशी वर्षं उलटल्यानंतर त्यांच्या लेखनाचा झंझावात मंदावला. सन १९९९ साली म्हणजे त्यांच्या वयाच्या ८८व्या वर्षी त्यांना अर्पण केलेला 'डॉ॰ देवीसिंग चौहान गौरव ग्रंथ' प्रसिद्ध झाला. जवळजवळ ३८ विद्वानांनी या गौरवग्रंथासाठी लेखन केलं असून वेदापासून ते वास्तुस्थापत्यापर्यंत अनेक विषयांवरचे लेख त्यात आले आहेत. त्यांच्यासारख्या विद्याप्रेमी, व्यासंगी विद्वानाच्या व्यासंगाचा, संशोधनकार्याचा औचित्यपूर्ण सत्कार या गौरवग्रंथाच्या निर्मितीने झाला असंच म्हणावं लागेल. त्यानंतर त्यांची तब्येत ढासळू लागली. स्मृती क्षीण झाली. आणि शेवटी १० डिसेंबर २००४ रोजी वयाच्या ९४व्या वर्षी त्यांची प्राणज्योत मालवली.

देवीसिंगजी बहुभाषाकोविद होते. मराठी, हिन्दी, उर्दू, फारसी, संस्कृत, इंग्रजी या भाषांवर त्यांचं असामान्य प्रभुत्व होतं. या भाषांतील संशोधनपर लेखनाशी त्यांचा जवळून परिचय होता. आचार्य वि॰प्र॰ लिमये यांच्या मार्गदर्शनाखाली त्यांनी ऋग्वेदाचा सखोल अभ्यास केला होता. ऋग्वेदाकडे ते धार्मिक ग्रंथ म्हणून नव्हे, तर आर्य संस्कृतीच्या उदयकाळातील पाऊल खुणांचा दस्तऐवज म्हणून पाहत होते. संस्कृतवरही त्यांचं चांगलं प्रभुत्व होतं. तिच्यात ते पद्यबद्ध रचनाही करू शकत असत. उर्दू, फारसी या भाषांचाही त्यांचा व्यासंग दांडगा होता. यामुळेच भारतविद्येच्या अभ्यासकांच्या नजरेतून सुटलेली अनेक नवीन नवीन संशोधनक्षेत्रं त्यांना उपलब्ध झाली.

त्यांपैकी दक्खिनी हिंदी हा एक महत्त्वाचा विषय होता. दक्खिनी हिंदी ही उत्तरेकडील दिल्लीच्या आसपासच्या प्रदेशात मुळात बोलली जाणारी एक बोली. मुसलमानी सत्ता तिथे स्थिर होताच तेथील अधिकाऱ्यांनी सामान्य प्रजेशी संवाद साधण्यासाठी तिचाच अंगीकार केला. शासकीय कामकाज फार्सीमधून चालत असले तरी जनसंपर्कासाठी हीच बोली वापरली जात होती. एवढंच की मुस्लिमांच्या बोलण्यात फार्सी शब्दांचे प्रमाण अधिक असे. मुस्लिम सत्तेबरोबर ही खडी बोली सर्वत्र पसरली. ती प्रथम बोली अवस्थेत होती. कालांतराने तिच्यात साहित्यनिर्मितीही होऊ लागली. साहित्यभाषा म्हणून तिचा विकास करण्याचं श्रेय मुख्यतः दक्षिणी राज्यांनाच जातं. मुसलमान राज्यकर्ते आणि स्वमतप्रचारासाठी आलेले सूफी संत यांची ती संपर्कभाषा होती. सूफी संतांनी आपली ग्रंथरचना तिच्यातच केली. बहामनी राज्यातील काही सुलतानही काव्यरचना करत. त्यांनी ती या बोलीतच केली आहे. ही खडी बोली ज्या ज्या प्रांतांत गेली तिथल्या तिथल्या स्थानिक बोलींचा थोडाफार प्रभाव तिच्यावर पडलाच. पण दक्षिणेत मराठी बोलींचा प्रभाव तिच्यावर सर्वाधिक पडला. याच बोलीला दक्खिनी बोली या नावाने ओळखलं जातं. सन १८०५पर्यंत खुद्द मुस्लिम लेखक तिचा हिंदुई/हिंदी या नावाने उल्लेख

अनुक्रमणिका

मराठीचा विकास: महाराष्ट्राचा विकास
राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद

RNI No. Q-40048/83 & ISSN 2231-4059 MARATHI ABHYAS PARISHAD PATRIKA

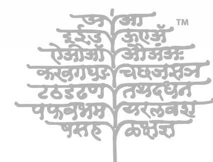
मराठी अभ्यास परिषद
B-5/16 सनसिटी, सिंहगड रस्ता,
आनंदनगर, पुणे 411 051
ई-पत्ता : marathi.abhyas.parishad@gmail.com

'भाषा आणि जीवन'
भाग २ : शीर्षकनिहाय लेख-सूची

ह्या सूचीच्या प्रकल्पास राज्य मराठी विकास संस्थेकडून आर्थिक साहाय्य करण्यात आलेले असल्यामुळे प्रस्तुत सूची ई-बुक स्वरूपात विनामूल्य वितरित करण्यात येत आहे.

अनुक्रमणिका

राज्य मराठी विकास संस्थेद्वारे संगणकीकृत
मराठी अभ्यास परिषद